

مُؤْرَّالَ

پیوهند عمر دینوست

فکری رومانی که لمسه خیزانیکی ژاواره‌ی کوردی داده‌مزری، که زیدی خویان به جی‌ده‌هیل و وکو بالندیه‌کی کوچه‌ری و هرودزه‌ی جیگاهک به همو جیاوازیه‌کانیه‌و دهیته نیشتمانیان. نهم خیزانه له ژیر کاریگه‌ری نه و بیره نوییه‌کی که له سه‌دهی رابردوودا به نیراندا بلاوبوه، بریاری خهباتکردن دهدن و دنبه خانه‌ادیه‌کی پیشمرگه، نه‌گه‌رجی خیزانه‌که له یهک مذدیان کولتورویدا دهردهکهون، بهلام جیاوازیه‌کانیان نه‌ونده گه‌ورده مهزن که له نزمنونکردنی زیان شاخیدا دینه چهندان بیوونی جیاواز.

هر له سه‌رتادا کوریکی نه و خیزانه بهناوی (مه‌جید) نهک نایه‌ویت وک باوکی بیرباته‌و، بهلکو ئاماده نییه له حزبه‌کهی نه‌ویشدا بیتته پیشمرگه. (هله‌لاله) که کچیک نه و خیزانه‌یه و تهواوی کچینی خوی رهده‌کاته‌و و ریچگه‌ش نادات هیچ که‌سی بچیته ناو نه و زیانه تایبته‌یه‌ی نه و بیری بخاته‌و که نه و کچه. نه‌گه‌رجی نه و بچوونه‌ی هله‌لاله هی باوکی بیو بهلام دواتر له قافیه‌ی نه و درجووبو به مذدیانی زیانی هله‌لاله خوی. جه‌نگی هله‌لاله له‌گهان سروشتنی کچینی خوییدا به‌ردوانم بیو ته‌واوی جیاوازی و غه‌ریزه مینه‌کهی خوی له ژیر پوشانکی پیاوانه‌دا شاردبووه. نه‌یدزانی ئمه‌ش جویریکی دیکه‌یه له دیلی و پیشیاکردنی دیکه‌یه ماق کچانه‌یه. تاکو روزیک گهنجیکی خوینده‌وارو روشنیر له رادیوی شاخ بهناوی (برایمۆک) دهناسی و بریارده‌دن به‌یه‌که‌وه بەرناهه‌یه‌کی نه‌ده‌بی پیشکه‌ش بکه. نابینی برایمۆک سه‌رهنای نه و چاره‌نووسه نادیاره بیو که دواتر هله‌لاله کرد نیچیریک که هه‌میشه راچه‌یه‌کی چاچنؤکی به دواوه‌بی. برایمۆک تواني سروشتن دیلکراوی هله‌لاله جاریکی دیکه بگریته‌وه شوینی خوی و جلوبرگی خاکی پیاوانه‌ی پی بگویریت به گراسی شین و په‌میی زنانه که له هردوو رهنه‌که‌دا نومیدو هیوا به ناینده‌ی تیدابی.

برایمۆک دلتی: هله‌لاله من دلنيام تو جوانترین کچی دنیايت تو له ریگای نهم سروشته سیحراویه‌تده و دتوانی فیداکاری بکمیت و گردوی زیان به‌ریته‌وه. برایمۆک دهیته يه‌کم عاشقی هله‌لاله و بریاری ئه‌وینداری به‌یه‌که‌وه دهدن. سروشتنیک چه‌ند سه‌بیره کچیک دواي تم‌مه‌نیک له دزایه‌تی جه‌سته خوی نیستا جاریکی دیکه بگریته‌وه و عاشقیش بیت. باوکی هله‌لاله و دختی به‌وه ده‌زانین کاره‌که تیک ده‌داد و ناهیل جیدی برایمۆک له رادیوکه بمینیت‌وه و دیکه‌نه به‌ریرسی به‌شی بلاوکردن‌وه له جیگایه‌کی دیکه‌دا. بهلام هله‌لاله به‌باوکی دلتی "برایمۆک دهیته ویت من بخوازیت" به‌مه باوکی هیندنه دیکه ئاگری رقی په‌رده‌سنه‌تینی و دلتی "نه و هه‌تیوه هر روزه‌ی له جیگایه‌که من دلنيام که بو پیشمرگایه‌تی نه‌هاتووه، ودره من و تو گرهویک بکه‌ین، ته‌نها ده روز قسسه‌ی له‌گه‌لدا بیه نه‌گه‌ر خوی ته‌سلیم نه‌کردوه بزانه من دوپاوم و توش گرمی خوتت بردت‌وه و به‌دواي چاره‌نووسی خوتدا برو". گرهوکه‌ی هله‌لاله برایمۆک به‌کوشت ده‌داد، له‌گه‌مان مردنی برایمۆکدا رووداواو کاره‌ساته‌کانی نه و خیزانه‌ش رو له زیادبیون ده‌که‌ن و ولاشیش روز به‌ریز بچوکت دهیته‌وه، هله‌لاله براکانی و مامی کوج ده‌که‌ن به‌رهو و لاتی سوید، بهلام باوکی، هله‌لاله له‌بیرناتاک، به‌تایبته‌تی نه و جه‌نگی که برپاریدا بو و له‌گه‌لیدا، چونکه برپاری بیو دا بو و هله‌لاله کوریکی نهک کچیکی عاشق. هربویه باوکی یه‌کیک له پیشمرگه‌کانی خوی بهناوی (شیرزاد) هه‌لده‌بیریکی بو نه‌وهی بچیته سوید و بیتته میردی هله‌لاله.

میردیکی روزه‌هه‌لاتی به‌تاواوی کولتوروکه‌یه‌وه بو کچیکی سه‌رهبستی وکو هله‌لاله پیویست بیو. هله‌لاله ناجارده‌کات له ولاشی سوید داواکات که میرده‌که‌یه که کوردستانه‌وه دهیته ویت رایبکیشیتله لای خوی. هله‌لاله وکو هه‌ستیک ئینسانی دیویست نه‌ممه بکات چونکه دواي مه‌رگی برایمۆک برپاریدابو و هرکاریک که دهیته هوکاری نه و گهنجانه‌یه که له مه‌رگ نزیک بونوه و بیکات. کاره‌کانی به‌خیرایی ته‌واوبوون شیرزاد به‌خوی و جانتاکه‌یه‌وه گیشته سوید لای هله‌لاله. دواي ته‌واوکردنی کاره‌که‌ی شیرزاد ویستی چیز جیا بیت‌وه لئی، بهلام پیداگریه‌کانی شیرزاد که دهیگوت (من له‌بهر عشقی تو نه غوریت‌هه هله‌لزاردووه) واکرد به‌زن و میردی بمیننه‌وه، مندالیکیان له داوین که‌وه‌وه. شیرزاد کولتوروی خوره‌اوی پیشی قوت نه‌ددرا هله‌لاله‌ش به پیچه‌وانه‌وه روز به‌ریز ده‌چووه پیش. له‌گهان هرچونه پیش‌وهیه‌کی هله‌لاله‌دا نه‌وندنه زیانی خیزانی و جیاوازیه‌کانیان دورتر و گه‌وره‌تر ده‌بیو، شیرزاد پیداگری گه‌رانه‌وهیه ده‌کرد. هله‌لاله‌ش دهیگوت نیشتمانی من نیستا سویده.

سه‌رهنجم گهیشته جیابونه‌وه و ته‌لاق، شیره و هله‌لاله له‌یه‌کتی جیابونه‌وه، بهلام پیاوی روزه‌هه‌لاتی پی و ایه دواي ته‌لاقیش حه‌قی ته‌سه‌روونی به‌مسه زنه‌که‌یدا هه‌میه، هر بیویه شیرزاد وکو شیریکی بریندار به‌دواي هله‌لاله‌وه بیو، و‌ختیکیش به‌وهی زانی ماله‌که‌ی کواسته‌وه بو نه و ئاپارتمانه‌که ماموستا ئیرانیه ته‌نیاکه‌ی (سه‌عید) تیداده‌زی. نه و خه‌نجه‌رهی که‌دیاری باوکی بیو له کوردستانه‌وه به و هممو سنورانه‌دا تیداچه‌پریت و دیت تا له‌نیو باله‌خانه‌یه‌کی هیمن شاری ست‌که‌ولما ده‌دستی شیرزاد له‌سه‌ر دلی هله‌لاله ده‌چه‌قی.

مندال و میزروو

و: م. خالد ابراهیم

بلیین بهداخه‌وه، زوریک له دایک و باوکان، دهرباره‌ی که‌سایه‌تیه زانستی و بناوبانگه‌کان زانیاریان که‌مه و تنه‌نا ناویان بیستوون. هر بؤیه‌شنه ناتوانن میزروو بؤ مندال‌کانیان بکنه بابدیکی سه‌رنج راکیش. بؤیه پیویسته ههولی خو روش‌نیرکردن و زیادکردنی زانیاری خویان بدهن، دهرباره‌ی میزروو پیویسته له‌سهر هه‌ریه‌کیک له نیمه‌ثه و خاله له یاد نه‌که‌ین که ئه‌گهر خومان مندال‌انمان به که‌سایه‌تیه ناوداره‌کانی میزرووی خومان ئاشنا بکه‌ین، ئهوا دهوره‌برمان به‌هی خویانیان ئاشنا دهکن. که ئهمه‌ش زیانیکه و قهقهه‌بوی ناکریته‌وه له قهباره‌گرتني که‌سایه‌تی مندالان و نه‌وجه و انانمان.

له‌بهر ئه‌وه ئاشناکردنی مندال‌انمان به میزروو پیویسته‌کی په‌روده‌دهی و نه‌ته‌ودیه له و باره‌دهه و قسه زورن به‌لام پیویسته ئه‌م خالانه له‌بهر چاوبیگیرن. ائه‌و که‌سایه‌تیه ده‌تھوت مندالان په‌یوه‌ندی له‌گه‌لدا په‌یدا بکه‌ن بیناسینه به مندال‌کان.

۲- دهرباره‌ی ئه‌وه که‌سایه‌تیه زانیاری زور کوکه‌وه له کتیب و سه‌رچاوه‌کاندا.

۳- هه‌ولبده و ژیاننامه‌ی ئه‌وه که‌سایه‌تیه به وردی بؤ منداله‌کان باس بکه.

۴- هه‌رکاتیک بؤت درکه‌وت منداله‌که‌ت خوش‌هويستی بؤ ئه‌وه که‌سایه‌تیه په‌یداکردووه گرنگی پېبده و کتیب و سه‌رچاوه‌ی زیاتری بؤ فهراهم بکه.

۵- داوه‌ی لیکه و هانی بده تاکو به‌شیک له‌زیانی ئه‌وه که‌سایه‌تیه‌ت بؤ باس بکات.

۶- ده‌توانیت له‌مانا خیزانه‌که‌تدا دهرباره‌ی يه‌ک که‌سایه‌تی میزرووی باس و گفتگو بکه‌ی.

۷- هه‌میشه به‌چاکی دهرباره‌ی که‌سایه‌تیه بناوبانگه‌کانی میزروو قسه بکه و ناویان به‌هینه و ریزیان بؤ دابنی، ئه‌م رهفتاره شورده‌بیته‌وه بؤ ناخی منداله‌که‌ت و له که‌سایه‌تیدا رهنگ ده‌دانمه‌وه به‌چاکی.

سه‌رچاوه: کودک نیوز

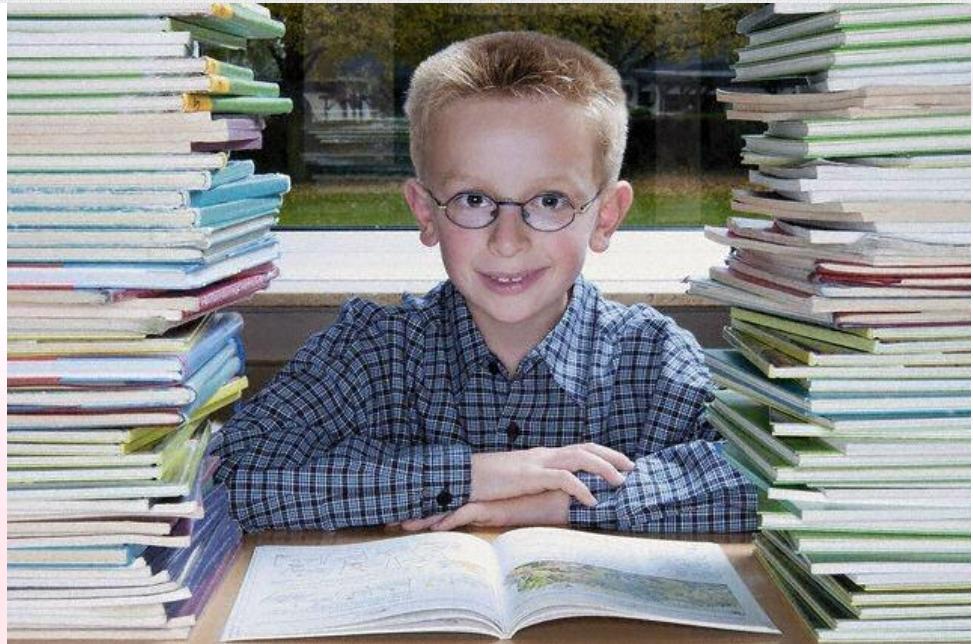
له‌دفه فارسیه‌که‌یدا (ابن سینا و فارابی و رازی) هاتووه

ئه‌مه سه‌ربرای شهودی زانیاری گرنگیان دهرباره‌ی میزرووی خویان پیددادات. ئه‌زمونون و تاقیکردن‌وه سه‌لاند وویه‌تی، هه‌رکاتیک مندال تیکه‌تی و ئاگایی له که‌سایه‌تیه میزرووییه‌کان بتهایب‌هه دهکات، همول ده‌دادات هه‌مان رؤل و توانای ئه‌وان له دهروونی خویدا تاقی بکاته‌وه و لاساییان بکاته‌وه. که ئه‌مه‌ش کاری په‌روده‌دهیه و ده‌نچامنی ئه‌ریئنی و باشی به‌داودادیت و ده‌بیته هه‌ئی که‌شکردنی که‌سیتی به ئاراسته‌یه‌کی سودبه‌خش. بؤ نموونه: ئه‌گهر بمانه‌ویت منداله‌کانمان به که‌سیتیه به‌ناوبانگه‌کانی ودک (ئه‌حمده‌دی خانی و ئه‌روده‌حمان پاشای بابان و قازی محمدو ژنده‌پال بارزانی) ئاشنابکه‌ین. پیویسته دهرباره‌ی زیان و به‌رهه‌مه و کاریگه‌رییان له میزروودا قوناغ به‌قوناغ زانیاری بدینه مندال‌انمان و بؤیان باس بکه‌ین. به‌تایب‌هه باسکردنی زیانی مندالی هه‌ر که‌سایه‌تیه‌کی زور سه‌رنج راکیش ده‌بیت بؤ مندال.. ئه‌گهر ئه‌م په‌رسه‌یه به‌ردوام بیت و دایک و باوک و ماموستایان تیبینی دهکن که رهندانه‌وهی له‌سهر که‌سایه‌تی ئه‌وه مندالانه ده‌بیت و جوئیک له خوش‌هويستی له‌نیوان ئه‌وه مندالانه و که‌سایه‌تیه باسکراوه‌کاندا دروست ده‌بیت و ده‌بیته سه‌رهتای لاساییکردن‌وه خوتواندنی منداله‌که.

بیگومان ئه‌مه‌ش بؤ دایک و باوک و ماموستایان کاریکی پیرفڑه. هه‌لبه‌ته ده‌بیت

چون و به ج شیوه‌یه که ده‌توانین مندال‌انمان ئاشناکه‌ین به میزروو؟ میزروو؟ چیه؟ میزروو کۆمەلیک روداوو بس‌رهاته که له چه‌ند کات و شوینیکی دیاریکراودا رویانداوه و ده‌خیرینه به‌رباس. له میزروودا ئه‌نمها رووداوه‌کان باس ناکرین، به‌لکو هوکاری رووداوه‌کانیش دینه به‌رباس. به بوجونونی میزرووناسان، رووداوه‌کان شیده‌کرینه‌وه.. ئه‌گهر میزروو به‌راستی و راستکوبی باس‌بکریت، ده‌کریت په‌ند ئامیزرو و شیارکه رهه بیت. یه‌کیک له تایب‌هه‌تمه‌ندیه باش‌هه کانی میزروو زانیاری پیدانی نه‌وه‌ی دواتره تاکو رئی و شوینی خویان له‌گه‌ل ئه‌وه ریوشونانه‌ی فیری ده‌بن به‌راورد بکه‌ن، ئه‌م کارهش ئه‌نچامی باشی لى و ده‌دهست دیت. یه‌کی لسو ئه‌نچامه، خوپاریزییه له دووباره‌کردن‌وه‌ی هه‌لکان. تایب‌هه‌تمه‌ندیه‌کی دیکه‌ی میزروو، نموونه و هرگرتنه..

له میزروودا ده‌توانی رووداوو ده‌توانی که‌سایه‌تیه کان به نموونه و هرگیرین جا ئه‌ریئنی بن یان نه‌ریئن، ئاشنایه‌تی له‌گه‌ل نموونه ئه‌ریئنی و کاریگه‌رکانی میزروو ده‌توانی جوئه په‌یوه‌ندیه‌کی سوژو خوش‌هويستی له‌نیوان تاکی ئیستاو ئه‌واندا بیننیه‌کا به‌وه. له‌سهر ئه‌وه بنچینه‌یه، ئاشنایه‌تی مندالان به که‌سایه‌تیه میزرووییه‌کان به‌تایب‌هه که‌سایه‌تیه کاریگه‌رکان ده‌توانی په‌یوه‌ندیه‌کی خوش‌هويستی له‌نیوانیان دروست بکات،

حاجی سالھی دوختن فروش

ئەو پىرهى رۇز تا ئىوارە بە دواى پياواندا دەگەرى

به دوای پیاو دگه‌ریم به لام به خوا پیاوی
شهروال لهپن نیستا زور که مبوونه جاران
زورت بون، روز تا نیواره چوار تا پنج
دوخینی شهروالی پیاو ده فروشم، کاکه
نه ودی من دهی فروشم دو خینی پیاوانه به لام
نیستا خدک همه مووی پانتولی له بوره که س
دوخین ناکریت منیش روزانه هاور دکمه مو
دهلیم" و درن بو دو خینی پیاو، بؤیه من
روز تا نیواره به دوای پیاودا دگه‌ریم تا
دو خینم لیکری.

ئەو دەيگۈتْ من وەك قىسىمە كى خوش
هاواردەكەم و دەلىم دۆخىنى پىاوان يان
دەلىم پىاوان نەماواه، دەننا من ھەممۇ خەلکم
پى پىاوه و خەلک زۆرى خوش دەۋىيم
بەتايىتە ئەفەندى و مۆزەھەكان زۆر رېزم
دەگرن و كالىمە زۆر لەگەلن دەكەن، پىيان
دەلىم و دلا ئە و پانقۇلە ئىئىدە هى پىاوان
نىيە وەرن شەپروان لەبىر كەن و دۆخىنى
پىاوان لەمن بىرن.. ئەمان زۆر كەيىيان بە
قەسەكان، من دىت.

سه بارهت به ژن و منداله کانی دهیگوٽ" من
سی ژنم یهک لهداوی یهک هیتاوه به لام چی
بکهم خوا مندالی نهداوه زور شوک، ئیستا
به خوو به پیریژن له خانووی خۆماندا
دهزین و خانه نشینی پیشمه رگەی کۆنی
یهکیتیم، مانگی(۲۰۵) دیناری سویسرا
و هر دهگرم، ئەوهش بەشمان ناکات دەبیت
بیمە بازارو دەبىنى دۆخىینى پیاوان
دەفرۆشم دەنا بە خوا بابە ناتوانم بژیم،
ھەر ئەوهندە زور جار بەھوئی قاچە کانم كە
دیشن و ئازاریان ھەمیه، بەردەمە وودو خەلگى
بە عارەبانە دەمبەنە وە مالەو، ئەگەر
فەقیرى و بى مندالى نەبیت من بەم ھەم وو
نە خوشى و گرفته وە هي ئەوهە بیمە بازارو
دۆخىن بیاوان بفر وشم.

حاجی صالح زور دلخوش و ئارام روزانه
له سەر شەقامەكان پىاسەدەکات و دۆخىنى
پىاوان دەفرۇشىت، لە سىمای ئەمودا هىچ
چەشىنە مەراقق و بى ئومىدىيەك نابىنى
ئەگەر لە ژيانى ورد نەبىيە وەھرگىز
ھەست ناكەي كە ئەمە پىاۋىيلىكى ھەزارە،
رۇزىتا ئىبوارە ھاۋىپى شەقامەكانى شارى
رانىيە بەردەوام ھاواردەکات دۆخىنى
پىاوان.. دۆخىنى پىاوان. ئەو دەلىت ئواتم
ئەمە دۆزىيەك خەلگى ھەموويان
بىگەرپىنەوه بۇ شەپروال و قاتى كوردى،
بۇ ئەوهى منىش دۆخىنى زور بىفرۇشم.

ددم به خمندهوه گوته "به خوا برا من نازانم
سالی چهند له دایک بوم، به لام ئه ونده
ده زانم که له بئاری کوسرت گوندی) (کانی
بنه) له دایک بومه، برا خو کاتی خوی دنیا
وهك ئیستا پیشکه و تورو نه بورو تا خه لک
بزانی سالی چهند له دایک بوروه به خواي
نازانم ج سالیک له دایک بوم".

سه بارهت به سالی هاتن بـ رانیه ئه ويسي
نه ده زانی سالی چهند بـ و به لام به هوی
رووداويکي مـیز ووی کـه به سـمـر قـهـلـادـزـی
هـاتـوـهـهـوـیـشـ بـومـبارـانـکـرـدنـ قـهـلـادـزـیـ بـوـوـ
بـهـوـهـ دـهـیـزـانـیـ سـالـیـ ۱۹۷۴ـ هـاتـوـهـ بـورـانـیـهـ وـ
دهـیـگـوـتـ ئـوـکـاتـهـ هـاتـینـ کـهـ قـهـلـادـزـیـ
بـومـبارـانـ کـراـ، سـهـرـهـتاـ دـهـسـتمـ کـرـدـ بـهـ
فرـوـشـتـنـ پـاـقـهـ وـ زـورـ کـارـیـ دـیـکـهـشـ، ئـهـوـکـاتـ
بـهـ دـوـایـ مـنـدـالـداـ دـمـگـهـرـامـ تـاـ پـاـقـهـلـمـ لـیـپـکـنـ،
بـهـ لـامـ دـوـایـ رـاـپـهـرـیـنـ گـولـهـ بـهـ رـوـزـهـشـ
فرـوـشـوـهـ وـ ئـیـسـتـاشـ دـوـخـینـ رـوـزـ تـاـ ئـیـوارـهـ

حاجـیـ سـالـحـیـ دـوـخـینـ فـرـوـشـ پـیـاوـیـکـیـ
فـسـهـ خـوـشـ وـ دـدـمـ بـهـ پـیـکـهـنـیـهـ، هـهـرـکـهـسـیـکـ
دوـوكـانـیـ لـهـنـاـ رـانـیـهـ هـبـیـ ئـهـ وـ دـهـنـاسـیـتـ..
(حاجـیـ سـالـحـ) وـهـکـ خـوـیـ دـهـلـیـتـ "منـ
حـاجـیـمـ وـ هـهـرـ بـهـرـاستـیـ حـهـجـمـ کـرـدـوـوـهـ. ئـهـ وـ
زـورـ بـهـدـاخـوهـ بـوـ بـهـوـیـ تـاـ ئـیـسـتـاـ سـیـ ژـنـیـ
یـهـکـ لـهـدـوـایـ یـهـکـ هـیـنـاـوـهـ بـهـ لـامـ تـاـ ئـیـسـتـاـ
منـدـالـیـکـیـ نـیـیـهـ بـوـیـهـ دـهـیـگـوـتـ" چـیـکـهـمـ تـاـ
ئـیـسـتـاـ سـیـ ژـنـ هـیـنـاـوـهـ بـهـ لـامـ خـواـ منـدـالـیـکـیـ
نهـ دـاوـمـیـ زـورـ شـوـکـرـ.. حاجـیـ سـالـحـ رـوـزـگـارـیـکـ
پـاـقـهـیـ دـهـفـرـوـشـتـ وـهـخـتـیـکـ تـوـوـیـ گـولـهـ
بـهـ رـوـزـهـ، وـهـکـ خـوـیـ دـهـیـگـوـتـ" مـاوـهـیـکـ تـهـنـیـاـ
پـاـقـهـمـ دـهـفـرـوـشـتـ دـهـمـگـوـتـ پـاـقـهـیـ منـدـالـانـ
بـهـ لـامـ دـوـایـ دـهـسـتمـ کـرـدـ بـهـ فـرـوـشـتـنـ
گـولـهـ بـهـ رـوـزـهـ پـیـاوـانـ وـ ئـهـوـیـشـ واـزـلـیـهـنـاـوـ
ئـیـسـتـاـ بـوـ مـاوـهـ سـیـ سـالـهـ دـوـخـینـ پـیـاوـانـ
دـهـفـرـوـشـمـ. کـاتـیـکـ سـهـ بـارـهـتـ بـهـ سـالـیـ لـهـ دـایـکـ
بـوـونـیـ پـرـسـیـارـمـانـ لـیـکـرـدـ زـورـ بـهـ هـیـمـنـیـ وـ

چارلز دیکنز و رومانی نولیفهر تویست

سه ختی ژیاندا تیده په ریت، ئەگەرچى خۆى پىي خوش نىيە لهەگەن ئەم باندە دزو چەته يەدا بىزى و ئەم كاره خراپانە بىكەت، بەلام قەدرى ژيان وايلىدەكتات. دواترىش نولیفھر دەكەۋىتە دەست خېزانىكى مىھەبان و بەھەزىسى و لەۋىۋە ژيانىكى نۇئى بو نولیفھر دەستپىيدەكتات و چراي ژيانى دادەگىرىست.

۲- (كىقىن): پياوينىكى جولەكەيە سەرۆكى باندى دەزەكانە، كورۇ كچى هەزەكارو مىرمندال دىنېتتەن و ھانىان دەدات كە دىزى و چەته بى بۇ بىكەن. كېقىن لەم رۆمانەدا رۆلى كەسايەتىيەكى نائىنسانى دەبىنېتتەن و گەنجان بۇ وىستە خراپەكانى خۆى بەكاردەھىنىت. ئەم پياوا له شوينىكى لاچەپ و ترسناكدا دەزى، لەگەن ئەمەشدا كە مىرمندالان فيئرى دىزى و چەته بى دەكتات و پەشىنى خراب بلاودەكتەوه، خۆى كەسىكى ترسنۇك و رەزىلەو پارە پەرسىتە.

۳- (جاڭ): يەكىكە لە قوتايىيە زىيرەكە كانى كېقىن و پېرپى ئەھەي بە تەممەن مندالە، بەلام وەك مەرۇفيتىكى گەورە ماھەلە دەكتات و واخۇى نىشان دەدات كە كەسىكى گەورە بەتوانىيە. ھەرەوھا لە دىزى و چەته بى كەندا ئەزمۇنۇكى زۆرى ھەيە. سەرەتتاي ناساندىنى كېقىن و باندى دزىيەكە لەپىرىگە جاڭەوھى، كە لە رۆمانەكە بە كەسىكى فىنباز گىچەلچى ناوزەددى دەكتات.

۴- (مستەمر برافلۇ): لەناو ئەمە سەرەتتايىيە جىاوازانەدا پانتايىيەكى باشى لە رۆمانەكەدا ھەيە و مەرۇفيتىكى بەھەلەتۈستە مىھەبان و بەھەزىدىيە، كە دواجار نولیفھر لای خۆى گىلدەتەوه و بەخىيۇ دەكتات. مستەمر براڭلۇ لەگەن ئەمە دەكەن ژيانى مالاکەكى دايى كار لەسەر ئەمە دەكەن ژيانى ناسايى بۇ نولیفھر بىگەپىنەھەوە لە دۆزەخى كە دوچارى هاتوو و چەندىن سال بۇوە تىيىدا ژياواھ دەربازى دەكەن. بەگشتى ئەم رۆمانە دابەش كراوه بەسەر دوو پانتايى سەرەتكىدا.

- دىوه ناشىرىنەكە ژيان (كە مەرۇفى خراپەكار خۇلقاندويتە): كە كۆمەلە كەس و باندىك سەر لە مەرۇۋ و مىرمندالەكان دەشىۋىتىن و مندالان بە لارپى و كارى خراپا دەبەن.

- دىوه جوانەكە ژيان (كە دىوه راستەقىنەكە ژيانە): لايەنە ئىنسانى و ژياندۇستىيەكەيە كە ئەمە مەرۇفانە ھەمىشە لەھەۋلى ئەمە دەن ژيان بە جوانى و نەمرى بىمېنېتەھەوە مەرۇفەكان خۇشىختەن و ئازادو سەرەبەست بىزىن.

ئەھەي گرنگە لېرەدا ئاماڙە بۇ بىرىت ئەھەيە كە ئەگەر كەسىك بىھەۋىت سەپەرى رۆمان و بەرھەمە ئەدەبىيەكانى چارلز دىكىز بىكەت پىي و اۋىھ ئەم مەرۇفە لە ژيانىدا زۆر ئاسوودە خۇشىخت بۇوە، بەلام ھەرەكە لە ژياناتامەكەيدا ھاتوو و كەسىكى ئازارچەشتەو بۇوە لە ژيانىدا گەللىك چەرمەسەرى و نەھامەتى و نارەھەتى ھاتۇتەرپى. بە بۇچۇونى خۆم رەنگە كە چارلز دىكىز لە رۆمانەكانىدا بەتاپىبەت لە رۆمانى (نولیفھر تویست)دا كەسايەتى و پالەوانى مىھەبان و ژياندۇستى دروست كردبىت لە بەرامبەر ئەمە پالەوانى و كەسايەتىانە كە ژيان ناشىرىن و قىزىدون دەكەن. لە رۆمانى (نولیفھر تویست)دا خوبىنەر ھەست بەمە مەلمانىتىيە دەكتات لەنۇيوان ئەمە كەسايەتىانە كە دەيانەۋىت ژيانى مەرۇف بەرەو ھەلدىرىو نەھامەتى و چەرمەسەرى بەرەن و ئەمە كەسايەتىانە يارمەتى مەرۇف بەدېھەختو لېقەوما و دەدەن، بۇيە دەبىنەن لە دواجاردا كەسايەتىيە ناشىرىنەكان ژىرەدەكەن و كەسايەتىيە مىھەبان و مەرۇفەتسەكان سەرەتكەن، ئەمە بەھۆي ئاشىراپوونى ئەمە باندىكە دەزى و چەتەيى دەكەن. لە رۆمانى (نولیفھر تویست)دا، چارلز دىكىز كەمە بە چارەنۇوسى چەند كەسايەتىيەكى جىاواز دەكتات و رووداھەكان بەسەر ئەمە كەسايەتىيە سەرەتكىانەدا بەش دەكتات.

۱- (نولیفھر تویست): مندالىكى ھەتىوو خانەۋادىيەكى نەناسراوى ھەيە، لە كاتى لەدايىك بۇونى نولیفھردا دايىكى دەمەرتىت، ئىيت بىكەس و بى سەرەپەرشتىيار دەمەنەتىيە، بۇ ماوهى ۹ سال دەبىرەتە دايىنگايكەن و لەزىر چەپۈكى بەخىوکەرىكى بى رەحەم و بى بەزىيەدا ژيان بەسەر دەبەن، پاشان دەبىرەتە خەلۇتەنەو لەگەن چەند بى سەرەپەرشتىكى دىكەن و دەك خۇيدا ژيانىكى كولەمەرگى و پېر لە ئازار و بىرىسىتى بەسەر دەبات و بەدەۋا ژيانىكى باشترو كەنجاوتىدا دەگەرپىت، بەلام دواجار دەكەۋىتە دەست باندىكى دزو چەتەمە دېگەر و دېگەر بۇ مەرامە كلاۋە تاپىبەتىيەكانى خۇيان بەكارىدەھىن، چونكە ھەرەوھك لە رۆمانەكەدا ھاتوو ئولىفھر تویست شىۋەدە رۆخسarıيەكى جوان و مىھەبانى ھەيە، بەشىۋەتىكى كە كەس باوەر ناكات ئەم مندالە دىزى و چەتەيى بىكتات. نەھامەتىيەكانى ئەم مندالە لە ساتە و ختى لەدايىك بۇونىيەدە دەستپىيدەكتات و بە كۆمەللىك قۇناغى و پېرپى ئەھەيە كە كارى دەرھەنائىشى ھەر

شكار ئەممە

چارلز دىكىز بە يەكىكە لە نووسمەر رۆماننۇوسە ھەرە ناودارەكانى ئىنگلەز دادەنرپىت، كە لە ماوهى ژيانى ئەدەبى و نووسىنى خۇيدا جىھە لە كارى رۆزئامەنۇوسى خاونۇنى چەندىن رۆمانى بەناوبانگە. لە گرنگىزىن و پەرخۇينەترىن نووسىن و رۆمان و بەرھەمە ئەدەبىيەكانى چارلز دىكىز: (دوا كاغەزى يانەي پىكويك، گۇرانىنى جەزىنى پەل، خاتۇونى خاموشى، چىرپىكى دوو شار، پېشىپنى گەورە، رۆمانى ئولىفھر تویست) و چەندىن رۆمانى دىكە. چارلز دىكىز لە دانان و دروست كردىنى كەسايەتى و پالەوانەكانى نېيو رۆمانەكانى زۆر سەركەھەتىوو بۇوە، لەگەن ئەمەشدا ناودەرەكەن كارەكانى زياتر لەشىۋەدە رېفۇرمخوازگەرايدا دەركەھەتىوو و لەپىز رۆمان و نووسىنەكانىيەدە ھەولى داوه كە باس لە كېشە ھەنۇوكەيە فىرى و كەلتۈرى و پەروردەدىي و كۆمەللىيەكانى سەرەتمى خۆى بىكتات. ھەرەوھا چارلز دىكىز حەزىز بە كارى شانۋىسى كەندا ھەبۇوە، ئەمە رۆلى لە نمايشە شانۋىسى كەندا ھەبۇوە، ئەمە وپىرپى ئەھەيە كە كارى دەرھەنائىشى ھەر

لله فخانستان ئەفيون دەدىن بە

مندالانى سەر بىشىكە

دۆلار لەكىرىنى ئەفيون خەرج دەكەم".

بەلام هەرودك نەزىرە دەلىت "ئەگەر دايەنگا ھەبووايە دەكرا ئەو گرفته چارھىسىر كرابايە و كەس و كاريان مندالەكانيان لەوى جىھېشىتبايە لەكتى كاركردىنياندا" هەرجەندە لەمەزاز شەرىفى پايتەختى بەلخ دايەنگا ھەيدى، بەلام پەنچا كىلۇمەتر لە ئەوانەوە دوورە. نەزىرە دەلىت"ئەگەر ئەو دايەنگانە لىرە ھەبان، ئەفيونمان نەددەدا بەمندالەكانمان و پارەمان لەكىرىنى خەرج نەدەكەرد" هەرودە دەلىت" چاودەۋانىن ئەو داوايەمان بۇ بىننە دى حۆكمەتى ئەفغانستان دەلىت كە ھەستىيان بەو كىشىيە كەدووە و فەوزىيە حەميدى دەلىت" بەنىازىن لە چوار ويلایەت دايەنگا بکەينەوە كە دەولەت ئاباد يەكىيانە".

ھەموو ئەو ھەۋلانە حۆكمەتى ئەفغانى بە پشتىوانى ئەمرىكاو بەريتانيا بۇ بنەبرەكىنى چاندىنى ئەفيون لەو ولاتە رۇوبەر وۇرى شىكست بۇونەتەوە و رىزەرى بەرھەمەنیانلى لەم سالدا بە رىزەرى ٪٤٣ زىادى كەدووە و گەيشتىووە بە(٨٢٠٠) تەن بە پىيى دواين رايۋىتى نەتەوە يەكىرتووەكەن. لە لىكۈلىنە وەيەكەدا ھاتووە كە ويلایەتى بەلخ (ئازاد) بۇوە لەچاندىنى ئەفيون ھاوشانى سيانزە ويلایەتى دىكە.

نەتەوە يەكىرتووەكەن دەلىت كە نرخى ئەفيون بەراددەيەكى زۆر دابەزىوە بەھۆى زۆرى بەرھەم و چاندىمەوە بەریزەيەكى زۆر. بەلام ئەو نرخانەش لەكۆتايى ئەو ماۋىيەدا جارىكى دىكە بەرزاپۇونەتەوە بەھۆى ئەو ھەلمەتەى حۆكمەتى ئەفغانى و لە داۋىيانەدا نرخى يەك كىلە گەيشتەوە (٥٠) ئەفغانى (٥٠) دۆلار.

شاير مردان كە جوتىيارى ئەفيونە دەلىت" دووسان لەمەوبىيىش ھەموو كەس بەشى خۆى ئەفيونى دەچاندۇ نرخى زۆر شىتابۇو، بەلام بەم دوايىيانە نرخەكەى بەرزاپۇتەوە و بەئاسانى دەستمان ناكەۋىت".

* سەرچاوه ئىنتەرنېت.

باوكى ژيلا

لەناو توزو خۆلى بەرھەيوانى خانوویيکى قور، شەش ئەفغانى بەھاواكارى مندالەكانيان خەربىكى چىننى فەرپەن لەكتىكدا مندالە ساواكانيان بەھۆى بىرپەك ئەفيونەوە وپەرای غەلبەغەلىپى دەوروبەريان لەخەوييکى قۇلدا... نەزىرە تەمەن (٢٨) سالان و كەرىكاري فەرپەش چىننى دەلىت" شتىكى ئاسايىيە كە بىرپەك ئەفيون بەدەينە مندالە ساواكانمان بۇ ئەھەن لەكتى كاركردن بىزازامان نەكەن" زنانى ئەفغانستان بەدرىزايى رۇز خەربىكى كارى فەرپەش چىننى كە بە داھاتى سەرەكى دابىن كەردىنى بىزىوي ژيانى زۇرىنى زۇرى خانەوادەكەن دىت لە ھەريمى دەولەت ئابادى ويلايەتى بەلخى ئەفغانى كە دەكەۋىتە سەر سۇنۇرۇ تۈركمانستان و ئۆزبەكستان. ئەو زنانە بۇ راپەراندىن كارەكەنانيان پېيوستيان بەھېيمىنى و ئارامى ھەيم بەدۇور لەبەخىو كەردىنى مندالە ساواكانيان، بۇ ئەھەن فەرسەكەن بەنەوا بکەن كە ماۋەي چوار مانگى پېندەچىتە بېرى ئەو شەش سەد دۆلارش لەنىوان خۇيان بەش بکەن كە نرخەكەيەتى. ئەو ماددە بېھۆشكەرە لەسەر بىشىكەوە دەيدەن بەو مندالانە دەبىتە ھۆى

ئەو گولەي ئەفيون و ھىرۋىنى لى بەرھەمدىن

یوگای ته مهن دریزی و گهنج بوونه وه

که کاریگه ری ته رینی به رزی بو که سایه تی و با وه رو بوج وونه کانی ده بیت و هیج دزایه تی و پیچه وانه کانی له گه ل هیج بیر و با وه ریکدا نیه به لکو که سایه تی و با وه ری نه و مروفه جیگیر و به هیز ده کات.

ئه م دو سیسته مه له سیسته مه هه ره بنه ره تی کانی فله سه فهی (یوگا) ان که هه ول ده ده دن لام زنجیره نووسینه ماندا به شفراوانی و به شیوه یه کی ثاسان و به وینه کی کرداری وه ده باره (هاتایوگ) و چونیه تی ئه نجام دانی مه شقہ کانی و سو وده کانیان و کاریگه ریان بوسه ر هر ئه ند امیک به شیوه یه کی رون بکه ینه و که خوینه ری ئاسایی بتوانی لی سو وده ند بیت و له سه ر وینه کان و رو ونکردن وه کان هه نگاو به هه نگاو مه شقہ کان ئه نجام بدا.

درباره سیسته مه کی دی که (راجا یوگ) له سیسته میکی زور به رزو گرگه و ناسان تین و نزیک ترین ریگه کی بو که یشن به هیزه له راد بده ده دکان هیوا دارین هه ر لام زنجیره نووسینه ماندا به شیوه یه کی فراوان و ئاسان بتوانین دل و دیدی خوینه ران و ئاره زومه ندانی ئه هونه ره بی پن خوش و روش بکه ینه و.

کوهدلیک تیبینی گرگ که پیویسته پیش ئه نجام دانی هه راه بینانیکی یوگا له بیر مان بن و ره چا ویان بکه بین:

۱- هه موو مه شقہ جوز او جوز دکانی یوگا و هک یه ک سیسته می و هرزشی جه سته بی و روحی بو دروستی و جه سته و روح بناسن و ئه نجام میان بدنه نه ک هه ندیکی ب پیویست بزان و هه ندیکی پشگوی بخنه.

۲- له ئه نجام دانی مه شقہ کاندا نابیت فشار له جه سته تان بکه به لکو ده بیت قوئاغ به هه نه ک هه ندیکی ب نه ک هه ندیکی ب قوئاغ به حمو سه له وه هه نگاو بنتین.

۳- کاتی راه بینانه کان ده بی جل و به رگی فراوان و نه رم بپوشن.

۴- نابی پهله له ئه نجام دانیان بکری به لکو ده بیت به هیمنی و ته رکیزه وه ئه نجام بدرین.

۵- چا وه ریمه بن به ئه نجام دانی چه ند راه بینانیک موعجیزه ئاسانه خوشیه کانت جاک بین، به لکو به به ره و پیش چوونت له راه بینانه کاندا جه سته بی کی به هیزو و خاونه به رگری ته ندر و است بو فه راه هم ده بیت.

۶- باشتین کات بو ئه نجام دانی راه بینانه کان (بمه بینانیان، نیو دریان، ئی واران) پیش نان خواردن، واته (۲۰) خوله ک پیش نان خواردن تو دوار راه بینان (ئاسان) ته و او کردین.

۷- بو به هیز بیونی ته رکیزی فکر سو وده ند بونون له پرووی روحیه و پیویسته

ئاده میزاددا هه ن، که ئه مانه ش سیسته مه کان:

۱- جانا یوگ: هوش پیده گه یه نیت و گه شهی پیده کات.

۲- کارما یوگ: چالاکیه کانی مروفه پتر ده کات و بزیندووی دمیه لایته و.

۳- بھاکتی یوگ: کونت ژلی هه لچوونه کان ده کات.

۴- مانtra یوگ: توانا روحیه کان به هیزو چالاک ده کات.

۵- راجا یوگ: توانای ته مه رکز و گورزه بونی بیر پتر ده کات.

۶- هاتا یوگ: له ریگه هاتا یوگه وه کونت ژلی ته واوی جه سته ده کریت.

له شه ش سیسته مه سه رگه که ه فله سه فهی یوگا چوار سیسته می یه که میان واته (جاتان یوگ)، کارما یوگ، بھاکتی یوگ،

مانtra یوگ (ئه م چوار سیسته مه جو ره ره وشیکن که زیاتر په یوهندیان به

شاین یوگا و هدیه وک (با وه ریکی مه زه بی) بؤیه نیمه له و با به تانه نادویین و

جیگه ه مه بستی نیمه نیه، چونکه هه مروفه و له روانگه ئایین و

ئاید لوزیای خویه وه سهیری ئه م چوار سیسته مه ده کات و

چونیه تی خویندنه وهیان بو ژیان و کارو خواه رستی و با وه دکانیان له قوتا بخانه و

مه زه بی و با وه ده کانیانه وه سه رچا وهی ناین هه کانیانه وه گرتو وه. ئه م نووسینه و

نیمه باس له با وه ره جونیه تی ناین یوگ ناکات به لکو ئه ودی مه بسته مانه

درباره بدویین هه ردو و سیسته می (هاتا یوگ و راجا یوگ) ه چونکه مروفه

هه ره مه زه بی و قه ناعه تی کی هه بیت ده توانیت لام دوو ره وه سه سو وده ند بیت

ئه نجام میان ب دات نه ک کاریگه ری نه رینی بوسه را وه و قه ناعه تی نابی به لکو

که سایه تی و توانای به شیوه یه ک به هیز ده کات

ئاماده کردنی: محمد رسول

به شیوه که

سیسته مه جوز او جوزه کانی یوگا:

ماموستاو دانایانی فله سه فهی یوگا ئه م فله سه فهیان بـ شه ش سیسته م

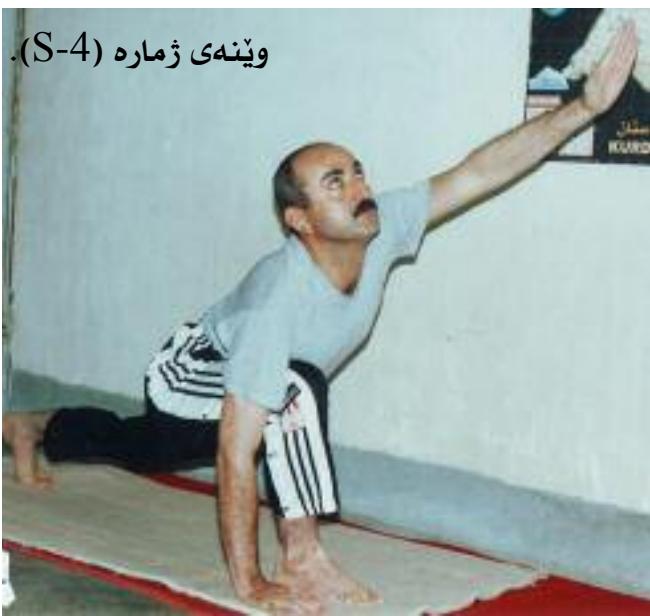
دابه شکر دووه، ئه م شه ش سیسته مه له و بوج وونه و در گیر او وه که پییان وا یه

به شیوه یه کی سه دکی شه ش هیز له خودی

وینه زماره (S-1).

وینه‌ی ژماره (S-4).

له‌کات
راهینانه کاندا گوئ
به‌هیچ دنگو
ئوازیک نه‌دهی و
خوت له په‌رش و
بلاوی زهین
په‌اریزی، واته
له‌پیش دست
کردن به‌مه‌شقه کان
له زهینی خوتدا
چونیه‌تی
نه‌نگام‌دانی
راهینانه که وینا
بکه‌هی و
چوارچیوه‌ی
ماددی و کاتی خوی
هه‌بیت.
هرزش

دی نه‌رم و ئاماده بیت، ئمودی جیگای
باسه و پیویسته فیرخواز بیزانیت که ئم
جولانه لیک دانه‌براون واته ودک یه‌ک
مه‌شق وان وستان یان بوشایی کات
ناکه‌ویته نیوانیان ودک له خوارده وه به
وینه‌وه نیشانیان دده‌دین:

۱- به‌شیوه‌یه کی ئاسایی پیک دوه‌ستی،
پییه‌کانت با که‌میک له یه‌کتیوه وه دوور
بن و ده‌سته کانت شیوه‌ی سلاوی هیندیه کان
وهدگرن به هه‌لکیشان و دانه‌وهی چه‌ند
هه‌ناسه‌یه کی قول جه‌سته‌تان خاو
ده‌کنه‌نه‌وه (بیرتان چر ده‌کنه‌نه‌وه ئاماده
جوله‌ی دوای ئهون) ودک وینه‌ی ژماره (S-1).

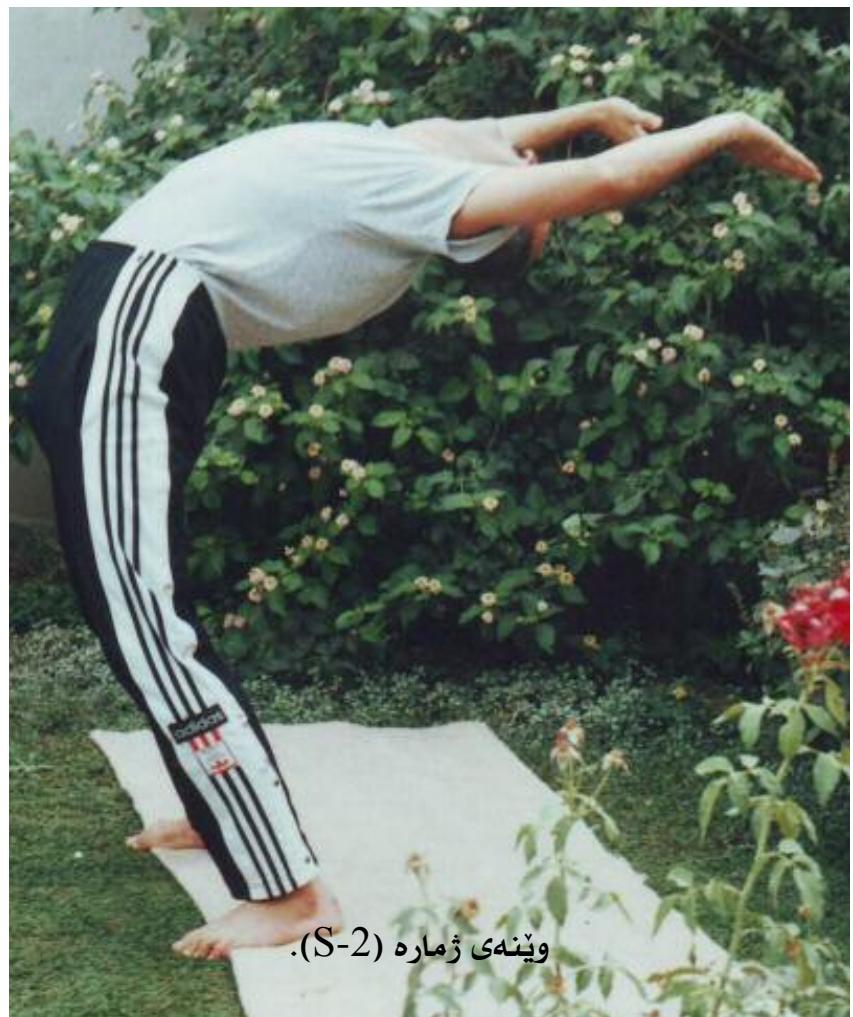
۲- هر به شیوه وستاویه‌ی یه‌که‌م شوینی
فاجه‌کانت ناگوپری و ده‌سته کانت بؤ سه‌ره‌وه
برز ده‌کیه وه و جه‌سته‌تان بؤ پیشه‌وه
بچه‌مینه‌وه و سه‌یری سه‌رووی خوتان بکه‌ن
ودهک له وینه‌ی ژماره (S-2).

۳- پییه‌کانت له شوینی خوتان ناجوئین
به‌ثارامی به‌ره‌وه پیشه‌وه جه‌سته‌ت
بچه‌مینه‌وه و له‌کاتی چه‌ماندن‌وه
جه‌سته‌تدا به هیمنی هه‌ناسه دربکه،
تساده‌توانی سینگو ده‌مو چاوت له
ئه‌ژنؤکانت نزیک بکه‌وه، هه‌ولبد له‌پی
دهست له زه‌وه بدهی، نابی ئه‌ژنؤکانت
بچه‌مینه‌وه ودهک وینه‌ی (S-3).

۴- پیی چه‌پت له شوینی خوی
ده‌مینیت‌وه و پیی راستت بؤ پیشه‌وه بیت‌وه
له ئه‌ژنؤوه بینوشتینه‌وه به‌شیوه‌یه که
زورترین کیشی جه‌سته‌ت بخه‌ره سه‌رقاچی
راستت، دهستی چه‌پت به گوشی (40)
له‌گه‌ن ئاسو‌دا به‌ریکی جه‌سته‌ت به‌رز
ده‌که‌یه وه و له‌پی دهستی راستت له‌سهر
زه‌وه له ته‌نیشت پیی راستت داده‌نیی و
سه‌رت به‌رز ده‌که‌یه وه و سه‌یری ئاسمان
ده‌که‌ی، ودهک وینه‌ی (S-4).

وینه‌ی ژماره (S-3).

وینه‌ی ژماره (S-2).

گۆلکەرى هەلبىزاردەي تۆپى پىي قەلادىزى كۆن مامۆستا سابير بەداخەوە راگەياندى لە ئاست يارىزانە دىرىنه كاندا وەك پىويست نەبووە

دېمىانە عەبدۇلئە حەمان تەممەد

زنان: با بىگەرپىنهوو بۆ سەرەتاكانى تىڭەلاؤ بۇونت بە وەزش كەي بۇو.
مامۆستا سابير: سەرەتا وەك هەمموو وەرزىشكارىيەك ھەر لە مندالىيەوە لە چالاکى قوتايانەكانى تىپەكانى قوتايانەدا دەستمېكىرددووە لە قوتايانە ئاسوسى سەرەتايى بەشدارى چالاکى قوتايانەكانى كەرددووە كە بەپىز (مامۆستا سەلام) كە خەلگى سلىمانى بۇو سەرپەرشتى دەكىرىدىن، دواتر بۇ تىپە مىلىيەكانى وەلبىزاردەي قەلادىزى يارىكىرددووە.

زنان: ئەو تىپانەي كە يارىت بۇ كەرددوون.
مامۆستا سابير: سەرەتا لە سالى (١٩٧٥) لە تىپى (ئاسوسى) دەستم بە يارىكىردىن كەرددووە دواتر بۇ ھەرييەك لە تىپەكانى (رۇزىھەلات و لوان و هەلبىزاردەي قەلادىزى و

پىي كۆن قەلادىزى بەسەر بىكەمەوە وە بۇ ئەم زمارەيە گۇفارەكەمان ئەم دىدارەمان سازداو بەچەند پرسىيارىيەك تايىبەت گفتۇرگۈمانەن گەرم كەردو ئەۋىش زۆر راشكاوانە وەلامى پرسىيارەكانى دايىنەوە بەم شىۋىدەيە.

زنان: سەرەتا وەك ھەميشە با بەپرسىيارى ناساندىن مامۆستا سابير دەست پىيتكەين.
مامۆستا سابير: ناوم (سابير ۋەفقىق صالح) وە لەداكىبوسى شارى قەلادىزى سالى (١٩٦٣) مەرچۇرى خانەي پىيگەياندىن مامۆستايىانى سلىمانى سالى (١٩٨٢-١٩٨١) و خېزاندارمۇ دوو مندالىم ھەمە بەناوهەكانى (سان و سافۇ) و ئىيىتاش مامۆستام لە قوتايانە قەلادىزى سەرەتايى.

گۆلکەرن ھونەرىيەك لە ھەمموو يارىزانىيەك تۆپى پىدا نىيە بەلگو تەنها ئەو يارىزانە توانى گۆلگەرنىان ھەمە كە تەنها كاريان گۆلگەرنە بۇ تىپەكانىان، جا بۇ ئەمەدەي تىپەكان بتوانى بىردىنەوەكەن دەستتەبەر بىكەن پىويستىيان بە يارىزانى گۆلگەر ھەمە، (مامۆستا سابير) سەرددەمېك گۆلگەرىيەك لىيەاتوو زىرەكى هەلبىزاردەي قەلادىزى و تىپى لوان بۇو، ئەو كەم تىپ ھەمە كە پەپەرەپەيان بوبىتەوە و تۆزى گۆلگەيەيانى نەھەزەنديبىت زۆر دەمېك بۇو دەمەيىست لە نزىكەوە لە رېي دېمىانەيەكدا ئەم يارىزانە گۆلگەرەي هەلبىزاردەي تۆپى

○

مامۆستا سابير لەگەل ھەلبىزاردەي قەلادىزى (١٩٨٧) يەكەمى دانىشتۇرى لای چەپ

ماموستا سابیر نه‌گاهه ل هه‌لیژاردهی قه‌لادزی (۱۹۸۵) یه‌که‌می و هستاوی لای راست

نه‌لیژاردهی قه‌لادزی و تیپی لاوانم تومار دهکرد نه‌مهش زیاتر به هاواکاری هاوارپیکانه بیو به تایبه‌تی کاک (ریبوار محمدیه یوسف).

زنار: جوانترین گول که تومارت کردیست.
ماموستا سابیر: به‌پاسنی هم یاریزانه که گول تومار دهکات شانازی پیووده‌کات به گوله‌کانی، منش له یاریدا گوله زور تومار کردوه چونکه من هیرشبر بیوم له همه‌موه نه‌و تیبانه‌ی که یاریم بو کردون، جوانترین گولیش که تومارم کردوه نه‌و گوله بیو که سالی (۱۹۸۶) له یانه‌ی ورزشی (وتهن) ی سلیمانیم کرد.

زنار: گولیک که هیوات دخواست تو تومارت بکردایه.

ماموستا سابیر: نه‌و گوله‌ی که هاواری و برام (ریبوار محمدیه یوسف) به شیوازی (دهبل) هله‌گاهه‌رانده‌هه له تیپی (سیروان) ی سلیمانی توماری کرد.

زنار: گرنگترین گول که تومارت کردیست.
ماموستا سابیر: له یاریه‌کدا که له نیوان تیپی (سیروان) ای قه‌لادزی و تیپی (سیروان) ی سلیمانی دا کرا له قه‌لادزی، له گیمی یه‌که‌مدا تیپه‌کهی سلیمانی دوو گولی تومار کرد به‌لام له‌سهر داوای خه‌مخواران و دوستانی ورزشی شاره‌که‌مان من و چهند یاریزانیکی تر له گیمی دووهمدا بو تیپی سیروان یاریمان کردو تهناها له‌ماوهی (۱۵)

زنار: پیت وايه راگه‌یاندن له ئاست یاریزانه دیربینه کاندا وک پیویست بیوه.

ماموستا سابیر: نه‌خیر به‌داخمهوه له به‌رامبهر یاریزانه دیربینه کاندا راگه‌یاندن وکو پیویست نه‌بووه به تایبه‌تی له شاره‌که‌ماندا که ئیستا تمها به‌رېزت ماوهیکه خه‌ریکی ئەم کارهیت و بؤیه زور دهستخوشیت لیده‌که‌مو هیوادام بەردەوام بیت له‌سهر ئەم کاره پیوژه‌ت که خزمەت به یاریزانه دیربینه کان دهکات.

زنار: به‌رای توچ بیو یاریزانه دیربینه کان بکریت.

ماموستا سابیر: هه‌رچی بکریت بیو یاریزانه دیربینه کان ھیشتا هم کەم و هه‌کراوه چونکه ئیستا ھیچمان بیو نه‌کراوه چونکه سه‌رده‌میک نه‌و یاریزانانه له بواره‌که‌یاندا خزمەتیکیان به شاره‌که‌یان کردوه.

زنار: تو له دامه‌زیرینه‌رانی یانه‌ی ورزش قه‌لادزیست.

ماموستا سابیر: به‌لئی من له دهسته‌ی دامه‌زیرینه‌ری یانه‌ی ورزشی قه‌لادزی بیوم که له‌هدوای راپه‌پین به‌ھەول و کوششی کۆمەلیک یاریزانی قه‌لادزی ئەم یانه‌یه دروست بیو مۇلەتی پەسى له وزاره‌تی ناوخووه ورگرت.

زنار: تو به گولکەمری سه‌رده‌می خوت داده‌نریت له قه‌لادزی.
ماموستا سابیر: به‌لئی من زوربەی گوله‌کانی

شهیدای ئیسکانی سلیمانی و هەلمەتی هه‌ولیر) یاریم کردوه جگه له تیپه‌کانی قوناغی خویندن.

زنار: له ژیانی ورزشیتدا خوت به قەرزداری کی دەزانی.

ماموستا سابیر: خۆم به قەرزداری هەممو نه‌و گەسانم دەزانم که یاریمەتیدەرم بیون له بوارى ورزشیدا ج وک راھینەر ج وک هاندان به تایبەتی دەمەمەی لیرەدە زور سوپاسی کاک (فەردیدون حەسەن سەعید بکەم).

زنار: دەلین سەردهمی ھەشتاكان سەردهمی زیرپى تۆپى پىن قه‌لادزی بیوه ... تو دەلیچى.

ماموستا سابیر: بىگومان سەردهمی ھەشتاكان به سەردهمی زیرپى تۆپى پى داده‌نریت له قه‌لادزی، به‌رای من له و سەردهمەدا ورزشی شاری قه‌لادزی له هەردوو یارى تۆپى پى و بالەدا زور

سەرگەوتتىيان بەدەستەتىانا لە‌ھەم مۇشىان گرنگتە بەدەستەتىنانى خولى قەزاكان بیوه کە له رانیه کراو ئىيمە يەكەم بیوین کە هه‌لیژارده‌کانی (رانیه و قه‌لادزی و کۆيیه و چەمچەمال) بەشداربىوون، نه‌و کاتە جەماوه‌رېکى ورزشى زور پالپشتە و ھاندەرى ورزش بیون لەم شاره‌دا کە ئەمەشيان فاكتەرېکى باش بیوه بۇ پىشکەوتتى ورزش.

ماموستا سابیر ودک راهینه‌ری یانه‌ی قه‌لادزی (۱۹۹۷)

ماموستا سابیر: ئەو کاتەبۇو كە توانىيمان بىينە پالەوانى خول قەزاكان و لە يارى كۆتايىدا بە لىدانى پەنالتى لە هەلبازاردى رپانىيەمان بىرددوو.

زنان: ئەم ناخوشىرىن كاتى وەرزشى.

ماموستا سابير: ئەم بىردو كە دەسەلاتدارنى ئىرلان رېگەيان پىئەداین ودك تىپى لowan كە بچىن بۇ سەردەشت بۇ يارىكىردن لە سالى (1998).

زنان: هاندەرى ج تىپىكىت.

ماموستا سابير: هاندەرى هەلبازاردى ئەرجەنتىن و يانەي (ريال مەدرىد)م.

زنان: بە كام يارىزان سەرسام بۈويت

ماموستا سابير: لە كۆندا بە مارادونا و ئىستاش بە (ۋېبىنە).

زنان: چەپكە كۈلى بىز پىشكەشى كى دەكەيت

ماموستا سابير: پىشكەشى جەماوەرى وەرزشى قه‌لادزى و هەممۇ ئەو كەسانەي دەكمەم كە هەمول دەددەن بۇ بىرەودان بە وەرشى شاردە.

زنان: لە كۆتايىدا زۆر سۈپاس بۇ ماموستا سابير بۇ ئەم دىدارە.

ماموستا سابير: زۆر سۈپاسى ئىۋەش دەكمەم و هيوادارم سەركەوتتو بن كە ئەمەش خزمەتىكە بە وەرزشى دەفەرەكە.

بەخشىوه.

ماموستا سابير: لە وەرزشدا رېزۇ خۇشەويىسى جەماوەرى وەرزش دۆسۈشى شارە خۇشەويىسى كەمى پىئەخشىوم.

زنان: جەماوەرى لاي توچى دەگەنەنیت.

ماموستا سابير: بەرای من نىۋەي بىردنەوەي هەر تىپىك دەگەرىتىم بۇ جەماوەر، بۇيە لاي من پۇيىستىھەكى كەنگە پېشىو پەنایە بۇ هەر تىپىك، هەر تىپىك جەماوەرى نەبىت بىگۇمان سەركەتو نابىت.

زنان: خەنۇنىكى وەرزشى كە هاتېتىھە دى.

ماموستا سابير: دروستبوونى يانەيەكى وەرزشى لە قه‌لادزى.

زنان: ئەم خەنۇنىكى ناھتۇتە دى.

ماموستا سابير: دروستكىرنى يارىگايەكى نموونەيى لە شارەكەدا.

زنان: خەنۇنىكى ماموستا سابير ماموستا دروستبوونى هەلبازاردىكى كوردىستان كە لە بۇنەو پالەوانىتىھەكىدا بەشدارى بىكەت.

زنان: يارى توپى پىئى قه‌لادزى لە ئەمرەدا چۈن دەبىتىت.

ماموستا سابير: ئەوەندەي من ئاگادارىم ئىستا باشترە لە (54) سالى را بىرەدوو هيوادارم باشتى بىت

زنان: خۇشىرىن كاتى وەرزشىت.

خولەكدا هەرددوو گۆلەگەمان كىرددو كە يەكەميان كاڭ رېبوارو دووھەميان من تۆمارم كرد كە بە گىنگەتىن گۆلى دادەنەيم كە تۆمارم كەرددوو چونكە جەماوەر چاوهپى كەنگە كەنگە دەكەردو دواي ئەمەش تىپەكەن سەيمانى يارىگايىان حىن ھېشت.

زنان: زۆرتىن گۆل كە تۆمارت كەردىت.

ماموستا سابير: سالى (1985) لە يارى نىيوان هەرددوو هەلبازاردى (قه‌لادزى و چوارقۇرنە) دا كە لە يارىگايى قه‌لادزى كرا يارىكەمان بىرددو بە ئەنجامى (14 x 1) گۆل و من بەتەنها (2) گۆل كەن.

زنان: دەلىن لە لىدانى پەنالتى دەتىرسايت.

ماموستا سابير: بەللى چونكە هەندى جار چارەنۇسى تىپو شارەكەتى پىوه بەندە.

زنان: ئەركى راھىنانت گىرتوتە ئەستۇ.

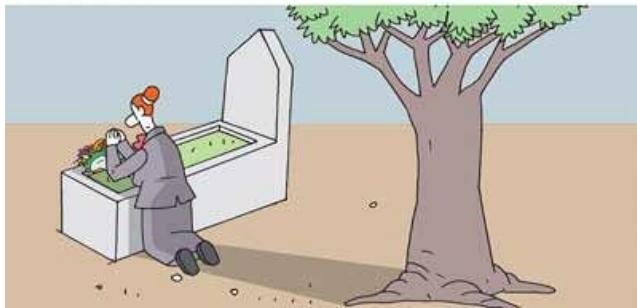
ماموستا سابير: بەللى لە نىيوان سالى (1995) تا (1999) كارى راھىنام كەرددوو بۇ تىپى لowan و يانەي قه‌لادزى.

زنان: لە ناو يارىگادا لەگەل كام يارىزاندا ئاسوودە بۈويت.

ماموستا سابير: لەگەل زۆربەي يارىزانەكائى تىپەكەمدا ئاسوودە بۈوم بە تايىبەتى (رېبوار محمد مەد يۈسفو د. شەپۇل و رىزگار عوسمان رەشيد).

زنان: يارى توپى پىئى قىچى بە ماموستا سابير

له جیهانی کاریکاتیره ووه

شارون ستون سی میلیون دوکاری کوکردوه

له پهراویزی فیست فالی دوبهی سینه‌مایی ئهستیرهی بهناوبانگی هولیود (شارون ستون) چهند کهلو پهليکی تایبه‌تی خوی له مهزادیکی خیرخوازیدا لمژیر دروشمی "سینه‌ما له دزی ئایدز" فروشت، ستون گووتی "ئیمه وکو هونه‌رمهند دلخوشین بهوهی که برانین له کومه‌لگای سینه‌مادا یه‌کگرت‌تووین بؤ ئهوهی کار بؤ له‌ناوبردنی ئایدز بکهین، پیش ئاهنه‌نگه‌که پی‌موابوو مليونیک کوکه‌مهوه، بهلام سی مليونم کوکردوه به هوی دله بهره‌حمه‌کانه‌وه، بؤیه سوپاسی هه‌مموو ئهوانه دهکم هیوایه‌کیان به نهخوانانی ئایدز به‌خشی".

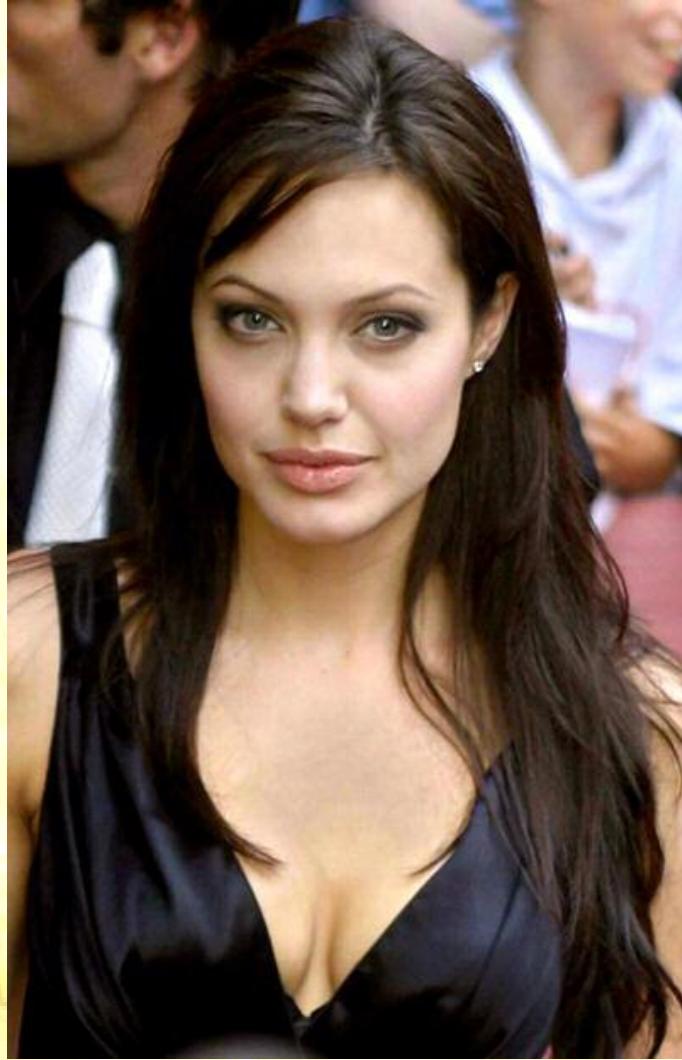

کیدمان کلیسا توره دهکات

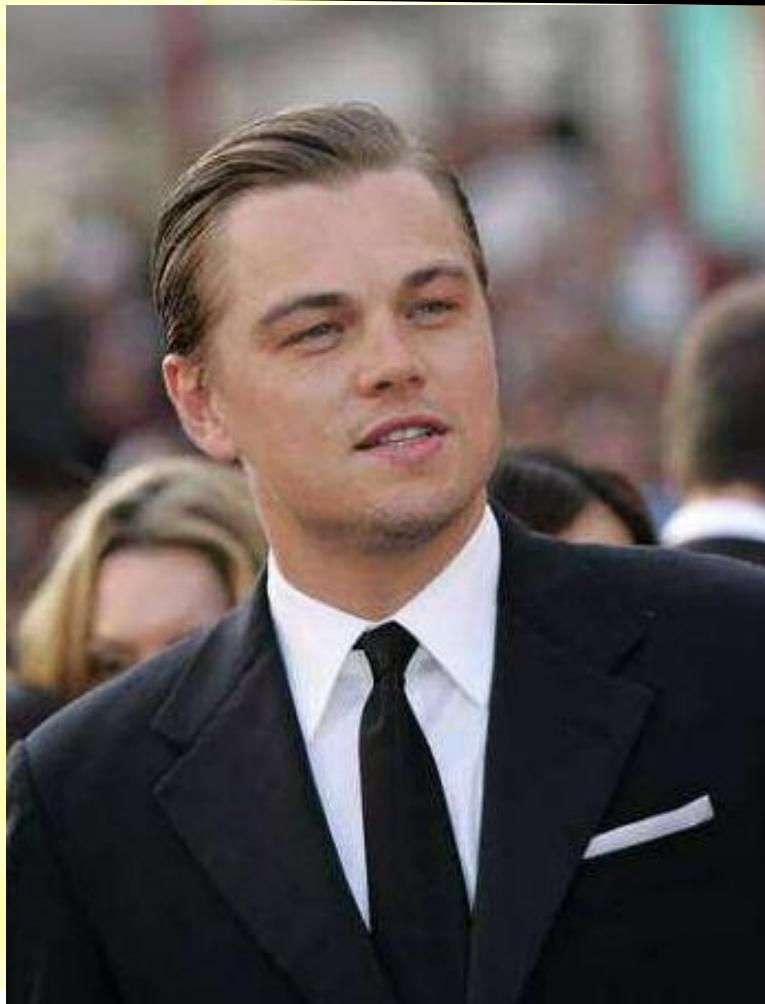
فلمه تازه‌کهی نیکوئن کیدمان هاوشنیوهی هه‌ردوو فلیم (کوئی دافینشی) و (هاری پوتھر) هه‌لایه‌کی له‌ناو کلیسا ناوته‌وه به بیانووی ئهوهی که هه‌لگری په‌یامیکی دز به‌کلیسا‌یه، ئه‌و فلمه تازه‌یه به‌ناوی (قیبله‌نومای ئالتوونی) -ه، و چیرۆکه‌کهی باس له ماجه‌راجویس کچیکی بچکوله دهکات له دنیا دابه‌شبوو به‌سهر خیرو شه‌ردا.

ئەنجىلىنى سېخورە

لە ھەوايىك كە گۇفارى فارايتى ئەلىكتۇرى
بلا ويىركەدەوە، ئەنجىلىنا جولى ئەستىرە سينەما يى
ھۆلىود بۇ جارىتى دىكە گەپايەوە نواندى رۆلى
سېخورى دواى ئەوهى لە فليمى (شوانە باشەكە) دا
رۆلى خىزانى ھونەرمەند مات دىلۇنى بىنى، ئەوهى
شایانى باسە ئەنجىلىنا لهو فليمەدا رۆلى سېخورىتى
راسەقىنە بەناوى (كاتى لىن ئۆستان) دەبىنى،
لەسالى ۲۰۰۴ ئۆستان يەكىك بۇو لهو چاودىرانە
نەتەوه يەكگەرتەكان ھەلبىزازىدبوو بۇ
چاودىرىكەرنى هاتنى چەك بۇ مىلىشيا كانى
كۆمارى كۈنگۈ.

ليۆناردو دى کابريو و فليمىكى نوى

لە فليمىكى تازىدىا (ليۆناردو دى کابريو) ھەردۇو
ئەكتەرى بەناوبانگى سينەما ئەمرىكى (بىن
كىنگىسى) و (مارك رافالو) اى بەيەكەوە كۆكەدەوە،
لەو فليمەدا كە ناوى (شاتر ئىسلەند) د، ليۆناردو
رۆلى مارشالىكى ئەمرىكى دەبىنى ليكۈلىنەوە لەسەر
وون بۇونى نەخۇشىك دەكات كە تووشى تىكچۈونى
ئەقل بۇوه، رووداودكەن ئەم فليمە بۇ سالانى
پەنجاكان دەگەرىتەوه.

کۆمپیوتەرى گىرفان

دروست كىردىوه كە دەتواتىرىت زمانى عەرەبى لەو كۆمپیوتەرانە بەكاربەتىرىت كە لە رۆزھەلاتنى ناواھەرسەت دەيانفرۇشىت. بەلام گرفتى ئەو كۆمپیتەرانە ئەمە كە ناتوانى هەمە مالپەرىك كە بتهۋى بىكەيەوه، بەلكو تەنھا ئەو مالپەرانە دەكاتەوه كە كۆمپانىاكە بۇندى لەگەل مۇركىردوون.

سيستمى
Windows
CE

ھەندىك لەو

كۆمپیتەرانە گىرفان بەھە سىستەمە ئەو سىستەمە لەو كۆمپیتەرە كاردەكەن و تاكە زمانىش كە تا ئىستا لەو گىرفانىانەدا بەكاردىت كە سىستەمەدا كۆمپانىاي مايكروسۆفت كۆمپانىاكانى پالم پيلوت و فيزورو سۆنى دايابەزاندۇوه تەنھا ئىنگلىزىيە و ناتوانرىت دروستىان دەكەن، هەرودەها كۆمپانىاي (بەھيچ زمانىكى دىكە سوود مەندىبىت (IAI) جۈريكى دىكە لە كۆمپیوتەرانە لېي لە قۇناغى ئىستادا.

Palm OS

لەم سالانە دوايىدا جۈرىك ئامىرى كۆمپیوتەر لە جىهاندا بلا بوبۇوه كە بە كۆمپیوتەرى گىرفان ياخود كۆمپیوتەرى ناولەپ ناسراوه (راستەوخۇ لە ناودئىنگلىزىيەكەيەوه وەرىدىراوه كە (palm computer) ھەندىك لەو ئامىرنە كاربىتكەرەكە دەتوانى بەھۆيەوه لە ئىنتەرنېت سوودمەند بىت، بەلام شىوازى بەكارھېنانى ئەو ئامىرانە لەگەل كۆمپیوتەرە ئاسايىيەكانى دىكە جىاوازە سىستەمى كاركردى بەجۈرىكى دىكەيە.

بۇ ئەھى سوود لە ئىنتەرنېت بىبىنى دەبىت ئامىرەكەت پەيوەست بىكەي بەھە توپۇوه لەرىگاى مۆديم و ھىلى تەلەفۇنى زەمینى ياخود مۇبايل، بەلام زۆرىبەي بەكارھېنەرانى لە ئىستادا لەرىگاى پەيوەندىيەوه ئەو زانىاريانە رادەكىشىن و ناوهرىكەي دەخويىنەوه. ئەو گرفتەي كە تا ئىستا لەو كۆمپیتەرانەدا ھەيە تەنھا بەزمانى ئىنگلىزىيە و نەتسراوه زمانەكانى دىكە بۇ سىستەمى كارپىكىرىنى زىادبىرىت.

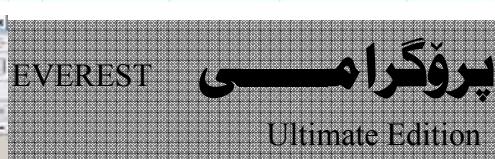
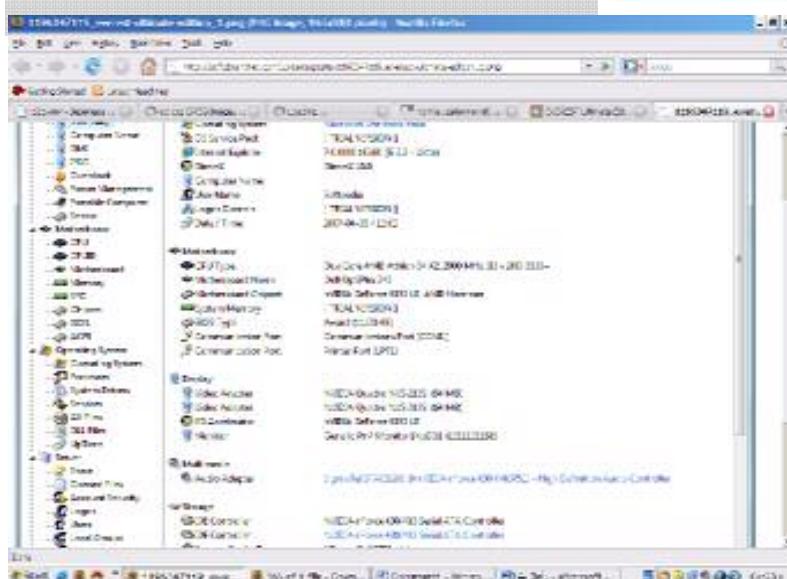
پروگراممی تایبەت بۆ فلیمەكانى

Photodex ProShow Producer 3.2.2042

بو ئەوهى بتوانى بەاشترين شىوه مۇنتازى فلېمى بۈوك گواستنەوەكەتان ياخود ھى كەسىكتان بىخەن پىيويستىيان بەو بەرنامىيە دەبىت، بىگومان لەو بەرنامىيەدا باشترين كارىگەرى و خۆشترين مۆزىك دەتوانى بۇ ئەو فلېمە دابىنى و بە باشترين شىۋىزا بىرازىننەتەوە، ئەمە جىڭە لەوەدى دەتوانى كە وىنەي فۆتۆگرافىيەكانت لەو بەرنامىيەدا بە شىۋىدەك دابىزىنى كە نمايشىكى سەرنج راکىشى وىنەكانتان بېبىنى و نزىكەي (٣٠٠) باكىراواندى خەيالى بۇ ئەو وىنەنەي زىياد بىكە.

بەرنامىي Internet Download Manager 5.11 Build 8 بۆ داونلۆددەرن

بە يەكىك لە پىشكەوتورىن پروگرامەكان دادەنرىت بۇ زانىنى هەر زانىاريەك لەبارە كۆمپىيوتەرەوە، ئەو بەرنامىيە توانا ياكى لەرادەبەدەرى ھەيە لە دەستتىشانكردنى توانا و چارەسەرى ناوهندى زانىاريەكانى ناو كۆمپىيوتەرەكەت كە پىيىدەگۈوتىز intel, Amd و زانىاري تەواوت لەبارە سىستىمى ئاسايىش و بەرنامىكەنلىكى كۆمپىيوتەرەكەت بە خىراترين كات پىيىددەت.

یانزه نووکه بو کچه کانم

چهند جاریک داوس چاپیکه وتنی کرد بو روزنامه یه ک له بواری
شعرده کانیدا تاکو که زال رازی بwoo، ئهو روزه هات دمه و عهسر بwoo،
چاپیکه وتنه که ماوهی دوو روزی خایاند وکو ئوهی له گهان شاعیر یکی زور
ناودارو به سه لیقه گفتگو بکات و هه ممو لاینه باش و خراپه کانی شعرو
زیانی هاوسری هه لبادته وه ئه و به هر یه که زال هه یه تی و تاکو وئیستا له
تیونه دهی کور دیدا روح ساری در نه که وتووه رووی گه شی به دهربخات،
و دهک ئه وهی ئه م روزنامه نووسه سه بقیکی ئه دهی گرنگی دهست که و تیت؛
ئه و نه یده زانی که زال شاعیر یکی نه خوش و ده دهدارو ماندو وه روزانه
به خه و مهینه تیه کانی خویه وه سره قالله.

چاپ پیکه وتنی دامام دوور له هه ست و سوزی شعر دهستی پیکرد، له هم پرسیار کردنیکدا که به له قله مقاومت دهکرا وه لامیکی پوزه تیف و نه گه تیف دهداریوه. رۆز نامه نووسه که ژنی نه هیینا ووه رنگه هه رگیز جه ویکی واي له هیچ شوینیک بۇ نه خولقا بایت، راشکاوانه گووتی: ئەم دیداره دو روژ ده خایه نیت چونکه سەلیقە کەھزال و توانا كانى لە راد بە دەر، بۆیە دەگریت وورد بدوین تاکوو گفتگوکان بوارى چەپ پیر بە خۆیە وە دەگریت و دەنگانه وەمیکی گورەش لە بوارى شعرو ئەدەبدا بە دواي خۆیدا دەھینیت و نئیوندەنی كور دیشدا دەبیتە يە كەم دیدار، ئە وه بوبو بە و هویە وە ئە و رۆز نامه نووسه کە تىگە يېشتم هیچ لە بوارى شعرو ئەدەب نازانیت پەر دەی لە سەر نووسین دادایە وەو بە ثیواریە کى گەرم و پەممەي و شە ویکى خوش لەناو نويىنى پاڭ و خاوېندا كوتايى بە يە كەم دانیشتن ھېتا.

چهند روزیکی دی بهشی دووه‌می چاپیکه و تکه هر بهم شیوه‌یده ددهمه و
عده‌سر دهست بیکردوو، کورت و پوخت و لامه‌کان دهدرانه‌وده چهند
جباریکیش هیرشی لادکی بوسار ژنه شاعیره به‌ریزه‌کان و
روزنامه‌نوسه‌کانی ئەبیواره ددکرایه بئیشته خوشکه‌ی روزنامه‌نوس و
له‌ههار قسسه‌کردن و پیکه‌نینیکی دلگراوه‌ههست و هوش لیپار، که‌زان
بېھیکیک له‌دنگه ناسک و بويرو ئازاو چاونه‌ترسە‌کانى ئەم سەردەمە
دەخەملیئرا.

وکاته‌دا هاوپیه‌کی (نامه‌ی و نوالله) زنگی لیدا دواهی ژماره‌ی موبایله‌که‌یانی لیکردم منیش به روی خوشوه و دواهی چهند جار دوباره‌گردنه‌وهی ژماره‌که‌یانم پیدا، من نه‌هزانی ئەم رۆزنانمه‌نووسه له‌جیاتی وه‌لمادانه‌وهی ژماره‌که‌یان لهدوره‌قەیه‌ک دهنوسیت و دواهی دووه‌روز (۱۱) نووکه بؤ ئەم دووچە که تەمه‌نیان له‌نییوان؟ ابو ۱۵ سال‌یدايه دەدکات. ئەوانیش ژماره‌که‌ی دەزانن و دلام نادنه‌وهی له‌ناخیداندا روناکی دەبیتە تەمیک بەسەر ھەست و ھوش و بېرگردنه‌ویانداو ماودیه‌کیش بیلدەنگی بال بەسریاندا دەکیشیت و له‌ھەمانکاتدا ئەم موبایله‌ش له‌رووی من داده‌خریت و دواهی چەند رۆزئیک راست و دروستی داخستنی موبایله‌که بەمن دەلین؛ کە چى رۇويداوه له‌نەنجامى ئەم دانیشتەدا. دواي مانگىك چاپیکە وتەنەکه بلاودەگریتەوه له جیاتی ناسیینى كەزاڭ رۆزنانمه‌نووسەکە نووسیویه‌تى: كەزاڭ تاكوو نیستا رۆزنانمه‌ی پیگە نەبینیووه و نەشیخویدۇتەوه، مەبەستىش لهم نووسنیه شەرىئى نەخوازراوه كە له‌گەن نەخوشکە بەریزە تاكوو بەرپابیت. ئەوهبوو تەلمەفونى كردو له‌وكاتەدا من له‌مالله‌وه بیوم كە دېدارەکه بلاودەگریتەوه.

خوّم پی نه‌گیرا چهندها قسسه‌ی ناشیرین و سووکم ناراسته‌ی نه‌و
روزنانه‌نوسه‌کردو تله‌فونه‌که‌م به‌روودا داخسته‌وهو به‌که‌زالم گووت:
نه‌مه نه‌گیرا ج په‌یامیکی روزنانه‌گه‌رین و ج نه‌خلافیکی
دزیو به‌روویانه‌وه دیاره و تؤی داماویش کاتیک ده‌لین و دره له‌گه‌لت بدلوین و
شعره‌کانت به‌جهه‌ماهر بناسیتین به‌قسسه‌ی خوش هله‌خله‌تیت نه‌وهک
نه‌خشته‌ت به‌رن.

ریوار محمد یوسف